Tekst en Muziek: Ellen Kiewiet
Regie: Fenna Besijn
Wilde Rozen
Dé Musical!
EEN PRIKKELENDE, HUMORISTISCHE, ONTROERENDE
EN ROMANTISCHE MUSICAL OVER DE LEVENS
VAN VIJF GENERATIES LESBISCHE VROUWEN

Herinneringen aan
Wilde Rozen Dé Musical!
Stadsschouwburg Groningen
1 en 2 juli 2011

De aanloop

Een borrel in het roze circuit

11-01-2011

Wat: Start Roze Jaar 2011
Waar: Restaurant Tapasco Groningen
Aantal gasten: 100
Meest gedronken: Wijn
Hapjes: Tapas
Sprekers: Drie voorzitters en een wethouder
Bijzonderheden: Groningen thuisstad Roze Zaterdag op 2 juli 2011

NIEUWJAARS-BORREL

DAGBLAD CIRCUIT

Door Anita Pepping

Wie denkt dat het nu afgelopen is met de nieuwjaarsrecepties, heeft het mis. Nog een week lang is er elke dag wel ergens een borrel te halen. In de Groninger binnenstad verzamelden zich homo's, lesbo's, biseksuelen, transgenders en hetero's voor het startsein van het Roze Jaar in Groningen.

Voorzitter **Marc Wiers** lichtte alvast een tipje van de sluier op over Roze Zaterdag, dat op 2 juli het hoogtepunt moet vormen. In dat weekend komt er een parade, zijn er gay-zwemkampioenschappen, bijeenkomsten over transgender, een groot feest van de homostudentenvereniging (iets ordinairs met bloot") en speciale trochten van de homoseksclub. "Iedereen met een helm mag achterop kruipen", legt Wiers uit. Om vervolgens publiekelijk zijn excuus te maken voor zijn dubbelzinnigheid.

Die verontschuldiging maakte de Groningse wethouder **Jannie Visscher** niet als ze in haar speech "POTjandorie" zegt. Niemand vindt het erg, want blijkbaar is zij een soort homo-moeder. Met alle liefde trekt ze een roze shirt over haar kleren aan. De kleur die de meeste aanwezigen 'te gay' vinden.

Campinghuis **Tzus van Ruiswijk** van Roodehaan bij Warffuizen gaat in het eerste weekend van juli zijn oord omhoven tot Roze Haan.

Hij is niet de enige met originele ideeën. **Martzen Tichelaar**, **Tine Collet**, **Leon Mulder**, **Wil Pieete** van theatergroep Graag hebben grootse plannen en **Gineke Heeremа** van Lesbians Unlimited laat van een oud-lesbo-boekje de musical Wilde Rozen in de Stadsschouwburg opvoeren.

Pieter Elsinga, **Geert Bokhorst** en **Jan Blom** van homomotorclub HMCG zetten bijzondere tochten in de provincie uit en **Eric Hooijer**, **Nanne Epema** en **Yeb Reitsma** van homostudentenvereniging Gaymedes organiseren een groots feest waar ook niet-homo's welkom zijn.

Jeanine/Jan is transgender en maakt zich sterk voor informatie-bijeenkomsten. Vroeger zou Jeanine travestiet zijn genoemd, maar die benaming klinkt minder vriendelijk. "Ik ben een deeltijd transgender, twee dagen per week ben ik vrouw. De rest van de tijd ben ik Jan, man en gelukkig getrouwd."

Hennie Visscher is transseksueel en jaren geleden van man vrouw geworden. "En ook nog lesbisch."

Dat laatste geldt ook voor **Marion de Jonge**. De Groningse rechter zit in het organiserend stichtingsbestuur en merkt net als Visscher dat hun gezamenlijk er niet toe doet in beter opgeleide kringen. Wie weet kan Roze Zaterdag de andere bevolkingsgroepen overtuigen.

Het duizelt Circuit inmiddels van de belangenclubs. Zo zitten **Geert Molenaar** en **Kris van der Veen** in de stichting LGBT: Lesbisch, Gay, Biseksuelen, Transgenders.

Daar vallen bijna alle aanwezigen onder. Een kleine fusiegolf zou in deze hoek wellicht welkom zijn. Een fijne klus voor ex-wethouder **Peter Verschuren** zolang hij nog zonder baan zit?

In een hoekje van het restaurant zit vormgever **Sandro Kortekaas**. Hij is een van de initiatiefnemers en ondertijg een paar uur eerder een mensuscoperatie. "Ik moet hier toch bij zijn?" Moedas' Jannie Visscher komt buurten "Even op ziekenbezoek", zegt ze uiterst meevoelend.

En nee, burgemeester **Peter Rehwinkel** kwam deze keer niet langs.

▲ Wethouder Jannie Visscher op ziekenbezoek' bij Sandro Kortekaas.

▲ Jeanine/Jan en Geert Molenaar hebben weinig met de kleur roze.

▲ Rechte... jurist Hen... op Roze Z...

▸ **Yeb Reitsma (21), Nanne Epema (26) en Eric Hooijer (22) gaan voor een wel studentenfeest.** Foto's: DvhN/Anita Pepping

Drie dagen 'Roze Zaterdag'

Organisatie verwacht 30.000 bezoekers uit hele land

3-9-'11

WEEKBLAD Gezinsbode 15

Als Roze Stad van het jaar organiseert Groningen de Roze Zaterdag op 2 juli 2011. Eerdere edities legden de nadruk op de zaterdag, maar Stichting Roze Stad Groningen pakt het anders aan met een uitvoerig programma dat drie dagen in beslag neemt.

Roze Zaterdag is een jaarlijks terugkerende feestelijke dag waarop homo's, lesbiennes, biseksuele en transgenders uit heel Nederland elkaar ontmoeten, telkens in een andere stad. Van oudsher heeft Roze Zaterdag naast een feestelijke inslag ook een demonstratief karakter, waar gestreden wordt voor vrijheid en tolerantie in de breedste zin van het woord.

Roze koek

Met het uitdelen van Roze Groninger Koek - een product van bakker Staghouwer - opende Ferdi Hendriks, voorzitter van Stichting Roze Stad Groningen vrijdag de persconferentie waar het complete programma werd gepresenteerd van het Roze Weekend Groningen.

Ferdi Hendriks: "Onder burgemeester Wallage is het initiatief genomen om Roze Zaterdag naar Groningen te halen. Het bijzondere van deze Roze Zaterdag is dat wij er een compleet weekend van maken. We proberen zoveel mogelijk mensen te enthousiasmeren om hier in de stad te overnachten. Er zijn al behoorlijk wat overnachtingen geboekt. En op Camping Stadspark is al een veldje volgeboekt door 'roze' kampeerders. Met ons programma richten we ons op jong en oud. We richten ons ook speciaal op de studenten. Het thema is dit jaar 'Ruimte voor ontmoeting'." Als projectleider is de ervaren organisator Cor Boots aangetrokken. Hij verwacht een behoorlijke toeloop. "We rekenen erop dat er vanuit heel Nederland zo'n 30.000 extra bezoekers naar Groningen komen. Mede door de afstand tot de rest van Nederland hebben we er een weekend van gemaakt."

Initiator

Initiator van de komst van Roze Zaterdag naar Groningen is Chris Damhof. "We zijn er eind 2008 mee begonnen. In mei 2009 hebben we een uitstekend bidbook

Sandrohaas met wethouder Jannie Visscher op de bloemetjesmarkt.

...presenteerd. Mede door... dat de gemeente Groningen enthousiast op ons initiatief reageerde komt Roze Stad 2011 naar Groningen." Een van de klapstukken van Roze Stad Groningen is de première van Wilde Rozen de Musical op vrijdag- en zaterdagavond in de Stadsschouwburg. Verder is er ...een meezingopera in het Aa ...theater, prachtige exposities ...optredens van Boston Tea Party, Vrouw Holland, Lois Lane, Glennis Grace, Slagerij van Kampen, Jamai, Vega Bo... Dudettes, Zangzaad en The Post Harmonie Gruno. Voor het programma zie: www.rozestadgroningen.nl

⇒ Jos Jansen op de Haar

Dorcas blikt terug op 'Wilde Rozen'

30-06-'11

"Het idee om samen een boek te schrijven kwam in de herfst van 1976 tijdens een vrolijke afwaspartij in een Groningse keuken toen het gesprek kwam op de boeken die wij als ontluikende lesbo's in onze tienertijd zo graag hadden willen lezen."

Met die woorden blikken Hanneke Dantuma, Margriet ter Steege, Marianne Gossije en Marlite Halbertsma terug op de periode dat ze als Damesschrijfbrigade Dorcas "Wilde Rozen' schreven. "We wilden boeken lezen waarin meisjes elkaar altijd kregen, al moest menig probleem eerst worden overwonnen." Ze besloten zelf een boek te schrijven. "Met de nodige jeugdige overmoed – we waren nog geen dertig – gingen we aan de slag. We werkten samen en individueel, we lazen elkaar voor en verbeterden elkaars werk en opeens was het klaar: Wilde Rozen van Damesschrijfbrigade Dorcas."

Typisch jaren zeventig is de mix van politiek activisme ('brigade'), kitsch ('Dames', 'Wilde Rozen') en esoterisme (Dorcas is een vrouw uit de bijbel, haar naam kwam voor op een kast in huize Dantuma/Halbertsma). En over de tijdgeest: "Willen is kunnen, en we wilden indertijd zeker meer dan we konden, maar de tijden waren tolerant voor amateurs, als de insteek maar OK was. Het persoonlijke was politiek, professionaliteit was burgerlijk."

De repetities

Serieus blijven☺

Rommy voert het GDK aan...

Onze Fenna In actie →

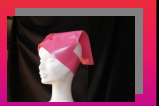

Tijd om even bij te komen!

Ook Aletta moest aan de bak

Hilarisch bij tijd en wijle

...ik wéét het niet meer...

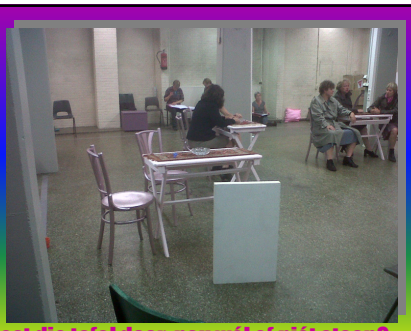

....moest die tafel daar nou wél of niét staan?

....en weer overnieuw die scene.....

...is ze niet schattig?

....en nu écht even stilstaan, dames!!

....bikkelen was het....en hoe!

Media-aandacht

STAD Donderdag 30 juni 2011

'Lesbische musical is megaklus'

Twee keer volle bak in Stadsschouwburg

In het kader van Roze Zaterdag wordt vrijdag en zaterdag 'Wilde Rozen Dé musical!' opgevoerd. Het stuk is gebaseerd op het cultboek 'Wilde Rozen', dat eind jaren zeventig van de vorige eeuw is geschreven door Damesschrijfbrigade Dorcas.

Het boek 'Wilde Rozen' speelt zich in Groningen af en gaat over vier generaties lesbische vrouwen vanaf 1890 tot de jaren tachtig van de vorige eeuw. Ellen Kiewiet is initiatiefneemster voor de musical. Zij trok de musical door naar de vijfde generatie door er nog een dochter van 'van nu' aan toe te voegen. "Ik vond het leuk om het door te trekken naar nu, om het verhaal actueel te houden. Het boek gaat vooral over de emancipatie van lesbische vrouwen. Daarin is in de laatste jaren veel bereikt, denk aan een mijlpaal zoals de openstelling van het huwelijk en dat er nu veel homoseksuele stellen zijn die kinderen hebben. Dat was 30 jaar geleden anders. Er gelden nu dezelfde burgerrechten voor iedereen en daarom is er nu meer te vertellen dan waar het boek ophoudt in 1980."

Zestig mensen

Gineke Heerema (foto) heeft als productieleidster van de

Al het werk is niet voor niets geweest, weet Gineke. "Zowel vrijdag- als zaterdagavond is het vrijwel uitverkocht. Er zijn alleen nog wat derderangskaartjes te koop. Met 625 bezoekers per avond zal het beide keren helemaal volzitten."
Uit de verkoopgegevens blijkt dat 94% van de kaartjes besteld is door vrouwen. Daarvan is 40% afkomstig uit Groningen en 60% uit de rest van Nederland.

Leuke avond

Het publiek wacht een leuke avond. "Nee, het is absoluut geen risico om er heen te gaan. Het is moeilijk om zelf te zeggen dat dit een groot succes wordt. Maar ik denk dat de sfeer bij voorbaat goed is en dat het niveau hoog zal zijn. We gaan er met z'n allen van genieten. We krijgen zoveel leuke reacties van vrouwen. In de geest van: 'Yes, hier hebben we op zitten te wachten'. Ik ben ook benieuwd of er veel jongeren op afkomen."

Interview

De lesbische liefde in vijf generaties

Jet Ritsema Bolt is een kostschoolmeisje. Ze leeft rond 1900 in Groningen, kan goed studeren en zal uiteindelijk huisarts worden. Ze is lesbisch, maar weet zelf eigenlijk nauwelijks wat het is. Samen met haar grote jeugdliefde Fokje ('O Jet, daar heb ik nooit aan gedacht') ontdekt ze de lesbische liefde.
Jet en Fokje zijn twee sleutelfiguren in de roman *Wilde Rozen*. De roman werd eind jaren zeventig geschreven door de Damesschrijfbrigade Dorcas. Een vrouwencollectief, want collectieven waren in die tijd enorm hip. Hanneke Dantuma, Marianne Gossije, Marlite Halbertsma en Margriet ter Steege schreven een parodie op de aloude streekroman. Ze volgden vier generaties vrouwen in hun zoektocht naar de lesbische liefde in een veranderende samenleving. *Wilde Rozen* is de titel van het eerste deel. In *Minna* zet door staat een nichtje van Jet centraal. Ze strijdt met een vrouwenbrigade in de Spaanse Burgeroorlog. Daarna is Tjalk is weer een nichtje van Minna. Zij beleeft de lesbische liefde in de jaren vijftig. Anneliese en Joke tenslotte vechten voor hun rechten in de roerige jaren zestig. Dat alles tegen het decor van de meeverandernde stad Groningen.
Speciaal voor Roze Zaterdag bewerkte theatermaakster Ellen Kiewiet het boek tot een musical. Ze voegde een vijfde generatie toe: de lipsticklesbo's. De tuinbroeken zijn verdwenen, de vrouwen wonen samen mét kind en er zijn nog maar weinig mensen die daar van opkijken. Productieleidster Gineke Heerema strikte grote Groningse namen als Marieke Klooster, Alina Kiers, Karin Nieken, Rommy Venema en Harmien Slier voor de solozang. Ellen Kiewiet speelt zelf een van de hoofdrollen; Het Gemengd Dameskoor en Vrouwentheatergroep De Lesbus doen de rest, onder regie van Festna Bessjn.
Wilde Rozen ging gisteravond in de Stadsschouwburg in première. De voorstelling begint vanavond om 20.00 uur. Meer informatie op www.wilderozenemusical.nl

Coming-out

Op Roze Zaterdag houdt de in Groningen gevestigde 'Praktijk voor Lesbische Hulpverlening' een onderzoek onder de bezoekers van de informatiemarkt op Hoge der A. Het onderzoek bestaat uit één vraag: hoe oud was jij toen je je coming-out had? De hypothese die getoetst wordt is dat je op elke leeftijd je coming-out kunt hebben. Het maakt niet uit of je 13, 38 of 74 bent, je bent nooit te oud of te jong om uit te komen voor je seksuele voorkeur.
Kom langs bij de stand van 'Praktijk voor Lesbische Hulpverlening' van Ingrid Verbeek en kijk of de hypothese bevestigd wordt.
Ben je lesbo of homo, doe dan mee aan het onderzoek. Elke bezoeker wordt beloond met een rose lekkernij. De uitkomst wordt gepubliceerd op de website van de praktijk www.lesbische-hulpverlening.nl.

Roze feesten

Veel horecagelegenheden organiseren zaterdag vanwege Roze Zaterdag feesten tot diep in de nacht.
Een kleine greep uit het grote aanbod: de IT-revival

Opbouw van het podium e.a.

....tja, daar sta je dan als regisseur
in dé Stadsschouwburg....
een moment om even bij stil te staan☺

....lastig, die headsets!
Maar wat een uitzicht.....

Het viel nog niet mee om alles om z'n plek te krijgen....

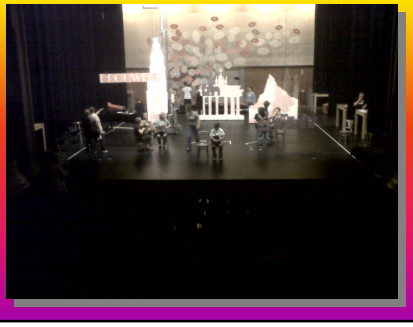

Eindelijk.....dé dag!!!

Twee keer een volle zaal!!!

Hier loopt ie nog vol, hoor...☺

Mediaberichten the day(s) after☺

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

GRONINGEN

Roze Zaterdag

De lesbische liefde in vijf generaties

Jet Ritsema Bolt is een kostschoolmeisje. Ze leeft rond 1900 in Groningen, kan goed studeren en zal uiteindelijk huisarts worden. Ze is lesbisch, maar weet zelf eigenlijk nauwelijks wat het is. Samen met haar grote jeugdliefde Fokje ('O Jet, daar heb ik nooit aan gedacht!') ontdekt ze de lesbische liefde.

Jet en Fokje zijn twee sleutelfiguren in de roman *Wilde Rozen*. De roman werd eind jaren zeventig geschreven door de Dameseschrijftbrigade Dorcas. Een vrouwencollectief, want collectieven waren in die tijd enorm hip. Hanneke Dantuma, Marianne Gossije, Marlite Halbertsma en Margriet ter Steege schreven een parodie op de aloude streekroman. Ze volgden vier generaties vrouwen in hun zoektocht naar de lesbische liefde in een veranderende samenleving. *Wilde Rozen* is de titel van het eerste deel. In *Minna zet door* staat een nichtje van Jet centraal. Ze strijdt met een vrouwenbrigade in de Spaanse Burgeroorlog. Doortje Tak is weer een nichtje van Minna. Zij beleeft de lesbische liefde in de jaren vijftig. Annelies en Joke tenslotte vechten voor hun rechten in de roerige jaren zestig. Dat alles tegen het decor van de meeveranderende stad Groningen.

Speciaal voor Roze Zaterdag bewerkte theatermaakster Ellen Kiewiet het boek tot een musical. Ze voegde een vijfde generatie toe: de lipsticklesbo's. De tuinbroeken zijn verdwenen, de vrouwen wonen samen mét kind en er zijn nog maar weinig mensen die daar van opkijken. Productieleidster Gineke Heerema strikte grote Groningse namen als Marieke Klooster, Alina Kiers, Karin Noeken, Rommy Venema en Harmien Slier voor de solozang. Ellen Kiewiet speelt zelf een van de hoofdrollen. Het Gemengd Dameskoor en Vrouwentheatergroep De Lesbus doen de rest, onder regie van Fenna Besijn.

Wilde Rozen ging gisteravond in de Stadsschouwburg in première. De voorstelling begint vanavond om 20.00 uur. Meer informatie op www.wilderozende-musical.nl

▲ Marieke Klooster zingt *Ik leef* tijdens de repetitie van *Wilde Rozen*. Achter haar het Gemengd Dameskoor, op bed Ellen Kiewiet (Fokje) en Jet (Lisa Terpstra) in innige omhelzing. Foto: Jan Zeeman

'Wilde Rozen' markeert start Roze Weekend

Groningen Met de première van de musical *Wilde Rozen* in de Stadsschouwburg en live muziek op de Grote Markt is gisteravond in Groningen het Roze Weekend losgebarsten. Groningen is dit jaar gaststad van Roze Zaterdag, een nationale dag waarop homo's, lesbiennes, biseksuelen en transseksuelen aandacht vragen voor vrijheid en gelijkheid. Samen met hetero's vieren ze dit hele weekend feest in Stad en Ommeland. Vandaag worden zo'n 40.000 mensen verwacht. *Wilde Rozen*, over vijf generaties lesbiennes, werd speciaal voor de Groningse editie van het landelijke evenement geschreven. De musical is vanavond nog te zien. Foto: Jan Zeeman >> 9, 11, 13

O, Jet, kom in mijn bed...!

Wilde rozen
★★★★☆
Gebeurtenis Wilde Rozen – de musical **Naar** boek Margriet ter Steege e a **Tekst en muziek** Ellen Kiewiet **Regie** Fenna Besijn **Decor** Maria Koijck, Lynn van de Laan **Kostuums** Alette Vleems **Productie** Gineke Heerema e a **Koordirectie** Aletta Kwant **Met** Ellen Kiewiet, Lisa Terpstra, Wilma Fritsma en vele anderen. **Pianist** Nanne van der Werff **Productie** De Lachende Paardebloem en Lesbians Unlimited **Gezien** 2/7 Groningen, Stadsschouwburg **Publiek** 678 (vol, ook op 1/7)

▲ **Scène uit de musical 'Wilde Rozen', twee avonden in een volle Stadsschouwburg in het kader van Roze Zaterdag.** Foto: Peter Wassing

Door Jacques J. d'Ancona

Een portret van vier generaties vrouwen. Lesbisch en gedwarsboomd door de 'moraal' van de maatschappij. Vrouwen, die omstreeks 1890 dus niet mochten studeren en zeker niet een huwelijk aan konden gaan. Het gegeven is bekend. Daar heb je een drakerige klassieker als het boek *Wilde Rozen* niet als naslagwerk voor nodig. Toch heeft Ellen Kiewiet er een musical in gezien... Een hachelijke affaire. Wees eerlijk, als je niet oppast glijdt de thematiek van de vrouwenemancipatie af in zoiets glibberigs als een manifest, een pamflet of een demonstratiemodel als herkenningspunt voor volle bakken met gelijkgezinden. Ze laat het verhaal beginnen als een sprookje onder het motto 'Er was eens...'. Wat ze vervolgens uithaalt werkt prima, omdat Kiewiet de problematiek serveert met afstandelijkheid en vooral met humor. minst mooie) momenten uitloopt in kluchtige karikaturen. Daar schuilt een soort dubbelheid in, die voor de pauze totaal niet hindert. Integendeel. Regisseur Fenna Besijn pompt er met stralende vond- een grote, allerminst gemakzuchtige voorstelling uit die op tempo via flitsende, gevarieerde scènewisselingen met cabareteske allure amuseert. Daarbij schuwt ze de draagkracht van het internationaal politiek getinte achtergrondverhaal niet. Bovendien weet ze te organiseren dat de productie de grenzen van de specifieke 'doelgroep' opschuift van de kreet *O, Jet, kom in mijn bed...!* naar de spanning van bewogenheid, verzet en niet al te Natuurlijk kom je een keer uit bij de stelling dat 'hetero de dwingende norm' is. Dan vereist het behendigheid om in het spoor te blijven. Dat lukt niet helemaal, al is er een interessante Brechtiaanse draai. In de tweede acte zakt het een beetje in qua lading. Hoe dat komt? Op weg naar het slot sluimert de zoektocht naar een adequate, te snelle afronding, ontstaan dramatische overdoses en liggen de grappen tamelijk opgelegd voor het opschep- *bisch zijn? Dat wil toch geen mens...* borrelt net op tijd op om de zaak overeind te houden. Met lof voor het meerstemmig zingende koor van 22 vrouwen. En zeker voor de prachtige, beheerste vertolking van Ellen Kiewiet zelf. Inclusief de kwaliteiten van de comedienne Joke Fenenga en diverse anderen, de sublieme begeleiding van Nanne van der Werff (de enige man op het toneel!) en de vocale bijdragen van Alina Kiers, Marieke Klooster en

Het was

...geweldig

....fantastisch

...onvergetelijk

...genieten

En vooral
AFKICKEN nadien!